

Biroul permanent al Senatului

Bp. 582. / 12.01.2022.

Biroul permanent al Senatului

L. 67. / 7.02.2022.

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea
art.425 alin.(1) lit.b) din Legea nr.134/2010
privind Codul de procedură civilă

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea art.425 alin.(1) lit.b) din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă (b582/15.12.2021), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.XXXV/6325/21.12.2021 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr.D1127/21.12.2021,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.(1) lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46 alin.(3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ, republicat,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are ca obiect modificarea art.425 alin.(1) lit.b) din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit Expunerii de motive „oportunitatea proiectului de lege în vederea degrevării instanțelor de judecată este incontestabilă, iar resortul la practica/tradiția de până în prezent nemaiputând constitui un element suficient în vederea menținerii unei continuități care contribuie la „apăsarea” sistemului judiciar.”.

Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor ordinare, iar în aplicarea art.75 alin.(1) din Constituția României, republicată, prima Cameră sesizată este Senatul.

Menționăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

2. Semnalăm că este necesară solicitarea avizului Consiliului Superior al Magistraturii, în considerarea dispozițiilor art.38 alin.(3) din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora **„Plenul Consiliului Superior al Magistraturii avizează proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești”**.

3. Menționăm că este necesară aplicarea prevederilor art.7 alin.(3¹) din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **„Propunerile legislative, proiectele de legi și celelalte proiecte de acte normative vor fi însoțite, în mod obligatoriu, de o evaluare preliminară a impactului noilor reglementări asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”**.

Evaluarea preliminară a impactului noilor reglementări asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului reprezintă un set de activități și proceduri realizate cu scopul de a asigura o fundamentare adecvată a inițiativelor legislative, în vederea, atât a evaluării impactului legislației specifice în vigoare la momentul elaborării proiectului de act normativ, cât și a evaluării impactului politicilor publice pe care proiectul de act normativ tinde a le reglementa.

4. Referitor la norma preconizată pentru **art.425 alin.(1) lit.b)** din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, semnalăm că, spre deosebire de textul *de lege lata* al acestuia, a fost eliminată sintagmei **„și susținerile pe scurt ale părților”**.

Precizăm că art.425 alin.(1) din Codul de procedură civilă stabilește conținutul hotărârii judecătorești, respectiv partea introductivă sau practica (lit.a)), considerentele (lit.b)) și dispozitivul (lit.c)).

Considerentele hotărârii judecătorești, ca *obiter dictum*, reprezintă motivele în fapt și în drept care au format convingerea instanței în adoptarea soluției. În cadrul considerentelor, prezentarea, pe scurt, a susținerilor părților **„permite verificarea respectării principiului contradictorialității dezbaterii și a dreptului la apărare”¹**.

¹ În acest sens, a se vedea *Noul Cod de procedura civila. Comentat și adnotat*. Volumul I. Ediția a I-a, Ediție coordonată de Viorel Mihai Ciobanu și Marian Nicolae, Editura Universul Juridic, București, 2013, pag.924.

Precizăm că, potrivit prevederilor art.430 alin.(2) din Codul de procedură civilă, *„(2) Autoritatea de lucru judecat privește dispozitivul, precum și considerentele pe care acesta se sprijină, inclusiv cele prin care s-a rezolvat o chestiune litigioasă.”*.

Totodată, potrivit prevederilor art.461 alin.(1) din același act normativ, *„(1) Calea de atac se îndreaptă împotriva soluției cuprinse în dispozitivul hotărârii.”*, iar potrivit alin.(2) al aceluiași articol, *„(2) Cu toate acestea, în cazul în care calea de atac vizează numai considerentele hotărârii prin care s-au dat dezlegări unor probleme de drept ce nu au legătură cu judecata acelui proces sau care sunt greșite ori cuprind constatări de fapt ce prejudiciază partea, instanța, admitând calea de atac, va înlătura acele considerente și le va înlocui cu propriile considerente, menținând soluția cuprinsă în dispozitivul hotărârii atacate.”*.

Ca urmare a celor de mai sus, este evident faptul că poate fi atacată atât soluția cuprinsă în dispozitivul hotărârii, cât și considerentele acesteia.

Prin soluția legislativă preconizată, respectiv de eliminare a susținerilor, pe scurt, ale părților, din cadrul considerentelor, norma nu va mai permite verificarea respectării principiului contradictorialității dezbaterii, fiind astfel susceptibilă a încălca atât principiul **dreptului la un proces echitabil**, consacrat de **art.21 alin.(3) din Constituția României** și **art.6 alin.(1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale**, cât și cel al **dreptului la apărare**, consacrat de prevederile art.24 din Legea fundamentală.

Curtea Constituțională a statuat, în jurisprudența sa, că *„dreptul la apărare este în serviciul efectivității realizării dreptului constituțional al cetățenilor de a se adresa justiției pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime”*². Totodată, Curtea Constituțională a calificat art.24 din Constituție ca fiind *„o garanție a dreptului la un proces echitabil”*³ și că *„având în vedere aceste evoluții jurisprudențiale, Curtea reține că în cursul procedurilor judiciare*

² Decizia nr.64 din 2 iunie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.177 din 12 iulie 1994.

³ Decizia nr.462 din 17 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.775 din 24 octombrie 2014, paragraful 51, și Decizia nr.111 din 3 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.373 din 16 mai 2016, paragraful 23.

dispozițiile art.24 din Constituție se analizează coroborat cu cele ale art.21 alin.(3) din Constituție, întrucât se subsumează acestora din urmă”.

Totodată, apreciem că soluția legislativă preconizată afectează calitatea motivării hotărârii. Astfel, motivarea hotărârii nu poate să fie clară și precisă dacă nu sunt prezentate și susținerile părților, iar motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței se **raportează și la aceste susțineri.**

De asemenea, prin eliminarea din textul *de lege lata* a respectivei sintagme, este afectată și formarea instanței de control judiciar, întrucât aceasta nu poate determina dacă motivele de fapt și de drept care au format convingerea primei instanțe au avut în vedere în mod corect susținerile părților.

În acest sens, menționăm că, la paragraful 51 din considerentele Deciziei nr.233 din 7 aprilie 2021, Curtea Constituțională a reținut că **„redactarea hotărârii judecătorești, cu motivarea în fapt și în drept, la data pronunțării este o garanție că toți judecătorii completului (colegial) au înțeles motivarea, chiar dacă fiecare dintre ei o interpretează în mod diferit. Totodată, redactarea motivării în fapt și în drept la momentul procesual menționat permite corectarea eventualelor greșeli sau contradicții din cuprinsul hotărârii judecătorești, înainte de pronunțare, în condițiile în care o hotărâre judecătorească trebuie să fie clară și accesibilă la data pronunțării.”**

5. Precizăm că, pentru a asigura legislației interne o cât mai bună înțelegere și, implicit, o aplicare corectă, este esențial ca redactarea acesteia să fie una de calitate. Referitor la acest aspect, menționăm că, potrivit art.6 alin.(1) teza I din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **„Proiectul de act normativ trebuie să instituie reguli necesare, suficiente și posibile care să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă. [...]”**.

Cu privire la aceste aspecte, Curtea Constituțională s-a pronunțat în mai multe rânduri⁴, statuând că **„una dintre cerințele principiului respectării legilor vizează calitatea actelor normative”** și că **„respectarea prevederilor Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică**

⁴ A se vedea paragraful 35 din Decizia Curții Constituționale nr.22/2016 care trimite la Decizia nr.1 din 10 ianuarie 2014, Decizia nr.17 din 21 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.79 din 30 ianuarie 2015, paragrafele 95 și 96).

legislativă pentru elaborarea actelor normative se constituie într-un veritabil criteriu de constituționalitate prin prisma aplicării art.1 alin.(5) din Constituție”.

Totodată, prin aceeași decizie, Curtea a reținut că trebuie avute în vedere și dispozițiile art.142 alin.(1) potrivit cărora „Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției” și pe cele ale art.1 alin.(5) din Constituție, conform cărora „În România, respectarea legilor este obligatorie”. Astfel, Curtea a concluzionat că „reglementarea criticată prin nerespectarea normelor de tehnică legislativă determină apariția unor situații de incoerență și instabilitate, contrare principiului securității juridice în componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii.”

Din analiza soluției legislative preconizate, s-a constatat că se instituie reguli insuficient conturate, care nu sunt de natură să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă și, totodată, nu este necorelată cu art.442 alin.(1) din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia „(1) *Erorile sau omisiunile cu privire la numele, calitatea și susținerile părților sau cele de calcul, precum și orice alte erori materiale cuprinse în hotărâri sau încheieri pot fi îndreptate din oficiu ori la cerere.*”

PRESEDINTE

Florin IORDACHE

București
Nr.24/11.01.2022